

Azərbaycan Tibb Universiteti

**“Anesteziologiya, reanimatologiya və
intensiv terapiya” fənni üzrə
İşçi Tədris Proqramı
(Sillabus)**

«Təsdiq edirəm»

Anesteziologiya və reanimatologiya
kafedrasının müdiri
prof. İsmayılov İ.S.

İmza: _____

29.09.2021

Fənnin kodu:
Fənnin növü:
Fənnin tədris semestri:
Kurs:
Fənnin krediti:
Fənnin tədris forması:
Fənnin tədris dili:
Fənni tədris edən müəllimlər:

Məcburi
XI-XII
VI kurs (MPF)
3 kredit
Əyani
Azərbaycan
prof. İsmayılov İ.S.
dos. Kərimova T.B.
dos. Sultanov Ə.S.
dos. Məhərrəmbəyli İ.Ş.
dos. Xəlilova K.D.
dos. İbrahimov F.N.
dos. İmanov Q.G.
ass. Xoşbonyani P.Ə.
ass. Ağayeva A.R.
ass. Mirzəyeva V.S.

Tədris yükü: Mühazirə - 6 saat, praktik məşğələ - 39 saat, cəmi 45 saat

Kafedranın əlaqə nömrələri:

012 – 441 – 33 – 18 əlavə 210; 144
mob: 050-332-42-92

e-mail:

department_ra@amu.edu.az

PREREKVIZITLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənnlər: İnsan anatomiyası, normal fiziologiya, patoloji fiziologiya, ümumi cərrahliq klinik farmakologiya

KORREKVIZITLƏR:

Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur.

KURSUN TƏSVİRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya, intensiv terapiya (ARİT) ağrısızlaşdırma, itmiş həyati funksiyaların bərpası, böhranlı vəziyyətlərdə həyati vacib funksiyaların əvəz olunması və idarə olunması haqqında bir elmdir.

Gənc və kifayət qədər sürətlə inkişaf etməkdə olan bu elm sahəsi klinik təbabətin digər sahələrinin (cərrahliq, travmatologiya, onkologiya, kardiologiya, pulmonologiya və s.) daha böyük uğurlar qazanmasına imkan yaratmışdır. Belə ki, effektiv və təhlükəsiz anesteziya fonunda ən mürəkkəb əməliyyatların aparılması mümkün olmuş, müxtəlif mənşəli ağrı sindromunun idarə olunmasında ciddi irəliləyiş təmin edilmiş, ölüm faizi çox yüksək olan müxtəlif xəstəliklərin intensiv müalicəsi nəticəsində ciddi müsbət nəticələr əldə olunmuşdur. Yuxarıda göstərilənlər anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiyanın özünəməxsus yerini və vacibliyini nümayiş etdirir.

KURSUN MƏQSƏDİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisində məqsəd gələcək həkimlərə cərrahi əməliyyatlar və manipulyasiyalar zamanı anesteziya, orqanizmi çanlandırma, həyati-vacib funksiyaları idarə etmə və ağrı sindromu ilə mübarizə haqqında kifayət həcmdə biliklər vermək, məzunların ağrısızlaşdırmanın və reanimasiyanın mərhələlərində həyata keçirilməsi lazım olan ən vacib bacarıq və vərdislərə yiyələnməsinə nail olmaqdan ibarətdir.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisi başa çatdıqdan sonra tələbələr ağrısızlaşdırmanın müasir prinsiplərini və metodlarını, terminal halın inkişaf mexanizmlərini və mərhələlərini bilməli, çanlandırma tədbirlərini həyata keçirməyi bacarmalıdır. Onlar müxtəlif mənşəli böhranlı hallarda uyğun intensiv terapiya aparmaq üçün bilik və bacarıq qazanmalı, eyni zamanda xüsusi əməli vərdişlərə yiyələnməlidirlər.

MPF-nin VI kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə mühazirələrin təqvim-mövzu planı (3 müh-6 saat)

Həftələr	Mövzunun adı	Saatların miqdarı
1	Kəskin tənəffüs çatışmazlığı: etiopatogenezi, klinik-laborator diaqnostikası. İntensiv terapiyanın prinsipləri və metodları.	2 s
2	Kəskin ürək-damar çatışmazlığı: etiopatogenezi, klinik variantları. İntensiv terapiyanın əsas istiqamətləri.	2 s
3	Orqanizmin detoksikasiyasının müasir prinsipləri və metodları. İnfuzion terapiya	2 s

Müalicə-profilaktika fakultəsinin VI kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənnindən təcrübi məşğələlərin təqvim-mövzu planı

(6 məşğələ-39 saat)

№	Mövzunun adı	Saatların miqdarı
1	Turşu-qələvi, su-duz müvazinətinin və zülal mübadiləsi pozulmalarının müalicəsi. İnfuzion və transfuzion terapiya. Ağrı sindromunun aradan qaldırılması yolları və metodları	7s
2	Astmatik vəziyyət, kəskin respirator distress sindrom, stranjulyasion asfiksiya, tetanus, botulizm və suda boğulma zamanı reanimasiya və intensiv müalicə	7s
3	Kəskin koronar sindromun ağırlaşmaları, kəskin ürək çatışmazlığı, ürək aritmiyaları, hipertonik kriz, beyin qan dövranının kəskin pozulmaları zamanı reanimasiya və intensiv müalicə	7s
4	Anafilaktik, travmatik, hemorragik, toksik-infeksion şoklar, elektrik travması, hipertermik sindrom və trombohemorragik sindrom zamanı intensiv müalicə	6s
5	Komatoz hal (hiperglikemik, hipoqlikemik, serebral, qaraciyər, uremik və s. mənşəli) zamanı intensiv müalicə. Kəskin qaraciyər və böyrək çatışmazlığı zamanı intensiv müalicə	6s
6	Yuxugətiricilər, narkotik maddələr, sirkə turşusu, dəm qazı, fosfor üzvi birləşmələri ilə kəskin zəhərlənmə zamanı reanimasiya və intensiv müalicə. Müasir detoksikasiya metodları.	6s

Müalicə-profilaktika fakultəsinin VI kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənnindən təcrübi vərdişlər

1. Oksigen terapiyasının metodikası
2. Konikotomiyanın aparılması
3. Traxeostomiyanın texnikası
4. Yardımçı vasitələrin köməyi ilə ACSV
5. Venaların kateterizasiyası

Müalicə-profilaktika fakultəsinin VI kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənnindən referat mövzuları

1. Turşu-qələvi müvazinəti: göstəricilər və təmin edən mexanizmlər
2. Respirator asidoz: səbəbləri, diaqnostikası və korreksiyası
3. Respirator alkaloz: səbəbləri, diaqnostikası və korreksiyası
4. Metabolik asidoz: səbəbləri, diaqnostikası və korreksiyası
5. Metabolik alkaloz: səbəbləri, diaqnostikası və korreksiyası
6. Transfuzion terapiya: göstərişlər və aparılma metodları
7. Kəskin qanıtırmədə transfuzion-infuzion terapiyanın prinsipləri
8. İnfuzion terapiya növləri və aparılma prinsipləri
9. Su-elektrolit balansının pozulmaları
10. İnfuzion məhlullar
11. Parenteral qidalanma: növləri, göstərişlər
12. Kolloid məhlullar: tətbiqinə göstərişlər
13. Kristalloid məhlullar: tətbiqinə göstərişlər
14. Oksigendaşıya bilən məhlullar
15. Qan komponentləri: tətbiqinə göstərişlər
16. Astmatik status: etiopatogenezi və kliniki mərhələləri
17. Astmatik vəziyyətdə reanimasiya və intensiv terapiya
18. Respirator distress sindrom: etiopatogenezi və klinikası
19. Respirator distress sindromda reanimasiya və intensiv terapiya
20. Stranqulyasion asfiksiyada reanimasiya və intensiv terapiya

- 21.Suda boğulma: növləri, klinikası, reanimasiya və intensiv terapiya
- 22.Tetanus: etiopatogenez, klinika, reanimasiya və intensiv terapiya
- 23.Botulizm: etiopatogenez, klinika, reanimasiya və intensiv terapiya
- 24.Suda boğulma: növləri, kliniki əlamətləri
- 25.Suda boğulma: reanimasiya və intensiv terapiya
- 26.Spontan pnevmotoraksda reanimasiya və intensiv terapiya
- 27.Kəskin koronar sindromda ümumi müalicə prinsipləri
- 28.Kardiogen şokda intensiv müalicə
- 29.Kəskin sol mədəcik çatışmazlığının intensiv müalicəsi
- 30.Hipertonik krizin növləri və meyyarları
- 31.Kəskin sağ mədəcik çatışmazlığının intensiv müalicəsi
- 32.Hipertonik krizdə diferensəolunmuş müalicə
- 33.İşemik insultda intensiv müalicənin istiqamətləri
- 34.Hemorraqik insultda intensiv müalicə prinsipləri
- 35.“Peri-arrest” aritmiyalarının növləri , differensial diaqnostikası
- 36.“Peri-arrest” aritmiyalarda intensiv müalicə
- 37.Anafilaktik şokun patogenezi, klinkası və intensiv müalicəsi
- 38.Travmatik şokun etiopatogenezi, klinikası və intensiv müalicəsi
- 39.Hipovolemik şokun etiopatogenezi, klinikası və intensiv müalicəsi
- 40.Yanıq şokunda intensiv terapiya və reanimasiya
- 41.Toksiki-infeksion şokun etiopatogenezi, klinikası , ağırlıq dərəcələri
- 42.Toksiki-infeksion şokda intensiv terapiya və reanimasiya
- 43.Trombohemorragik sindromda intensiv terapiya
- 44.Elektrik travmada reanimasiya və intensiv terapiya
- 45.Hipertermik sindrom zamanı intensiv terapiya
- 46.Qıcolma sindromunda intensiv terapiya
- 47.Komalar: anlayış, növləri

48. Hiperqlikemik və hipoqlikemik komaların diferensial diaqnostikası
49. Hiperqlikemik komada RİT
50. Hipoqlikemik komada RİT
51. Uremik komada RİT
52. Qaraciyər komasında RİT
53. Serebral komada RİT
54. Kəskin böyrək çatışmazlığında RİT
55. Kəskin qaraciyər çatışmazlığında RİT
56. Komaların intensiv müalicəsinin umumi prinsipləri
57. Ekzogen zəhərlənmələrdə toksiki nefropatiya
58. Ekzogen zəhərlənmələrdə orqan və sistemlərin toksiki zədələnmə sindromu
59. Dəm qazı ilə zəhərlənmənin etiopatogenezi və kliniki səviyyələri
60. Dəm qazı ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
61. Sirkə turşusu ilə zəhərlənmənin patogenezi və ağırlıq dərəcələri
62. Sirkə turşusu ilə zəhərlənmədə intensiv terapiya
63. Fosforüzvi birləşmələr ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
64. Narkotik maddələr və yuxugətiricilər ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
65. Ekzogen zəhərlənmələrdə plazmoferezin tətbiqi
66. Zəhərlənmələrdə antidot detoksikasiya

QIYMƏTLƏNDİRMƏ:

Fənn üzrə krediti toplamaq üçün lazımı 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

50 bal kafedrada -imtahana qədər toplanır, o cümlədən:

10 bal-dərsə davamiyyət

10 bal-sərbəst iş (xəstəlik tarixinin yazılması və referat tərtib edilməsi)

10 bal – bacarıqların mənimsənilməsi ilə bağlı

20 bal – dərslərdə nəzəri biliklərin qiymətləndirilməsi əsasında verilir

50 bal – imtahanda toplanacaq, imtahanın test üsulu ilə keçiriləcəkdir

Test 50 sualdan ibarət olacaqdır. Hər bir sual bir baldır. Səhv cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silir.

QEYD:

İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa imtahana qədər yığılan ballar toplanılmayacaq.

İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun miqdarı aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

“Əla” – 91-100

“Çox yaxşı” – 81-90

“Yaxşı” – 71-80

“Kafi” – 61-70

“Qənaətbəxş” - 51-60

“Qeyri-kafi” 51 baldan aşağı

SƏRBƏST İŞ:

Sərbəst iş referatlar yazmaqdan ibarətdir.

ƏDƏBİYYAT VƏ MATERIALLAR:

1. Axubəyli A.Ə., İsmayılov İ.S. Müxtəlif mənşəli kəskin tənəffüs çatışmazlığının diaqnostikası, reanimasiya və intensiv terapiya (tədris-metodik işləmə). Bakı – 1990. 43 s.
2. Ахунбейли А.А., Исмаилов И.С., Султанов А.С. Сердечно-легочно-мозговая реанимация при клинической смерти (учебно-методическое пособие). Баку 1995, 26 с.

3. İsmayılov İ.S. “Reanimasiya: prinsipləri, mərhələləri və metodları” – Dərs vəsaiti, Bakı, 2007, 174 s.
4. Məhərrəmbəyli İ.Ş. “Kəskin tənəffüs çatışmazlığını törədən vəziyyətlərin reanimasiya və intensiv müalicəsi” – Tədris-metodik vəsait, Bakı, 2012, 95 s.
5. Анестезиология и реаниматология: учебник/Под.ред. О.А.Долиной- 2-е изд. перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2002 - 552 с.: ил.-(серия «XXI век»)
6. Интенсивная терапия / В.Д.Малышев, И.В.Веденина, Х.Т.Омаров и др.: Под ред. проф. В.Д.Малышева. –М.: Медицина, 2002 – 584 с.:ил.
7. Гроер К., Кавалларо Д. Сердечно-легочная реанимация: пер. с англ.- М., 1996 – 120 с.
8. Сафар П., Бичер Н.Дж. Сердечно-легочная и церебральная реанимация. Пер. с англ.- М.: Медицина, 1997 – 552 с.
9. Суммин С.А. – Неотложные состояния: учебное пособие. 8-е изд. перераб. и доп. – М.: 000 Мед. информ. агенство, 2013, - 1004 с.
- 10.Сумин Е.Е. – Анестезиология, реаниматология, интенсивная терапия// Учебник для медвузов. Москва, 2015, 514 с.

KURS İŞİ:

Bu fənn üzrə kurs işi nəzərdə tutulmur

TƏCRÜBƏ:

Bu fənn üzrə sərbəst istehsalat təcrübəsi nəzərdə tutulmur, yalnız ümumi hazırlığın tərkib hissəsi kimi mənimsəlinir

Tərtib etdilər: prof. İsmayılov İ.S.

dos. Kərimova T.B.